

Методика усноісторичного дослідження

(адаптований матеріал з публікації Грінченко Г. Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження: Для студентів і аспірантів. – Х.: Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2007. – 28с.)

Сучасне розуміння усної історії включає чотири основні компоненти: процес безпосередньої передачі й запису (за допомогою аудіо- чи відеотехніки) спогадів, оповідань чи автобіографій, отримані в результаті цього процесу новостворені історичні джерела, їхній подальший, насамперед реконструктивний чи наративний (текстуальний) аналіз, а також різноманітні форми оприлюднення результатів досліджень, проведених на основі методу усної історії.

Однією з головних специфічних рис усноісторичних джерел є їхнє *конструювання, створення* в процесі інтерсуб'єктивної взаємодії дослідника й оповідача, тому великого значення набуває ретельна, продумана й логічно побудована підготовка до інтерв'ю.

1. Обґрунтування дослідження

Рішення щодо залучення інтерв'ю-спогадів як історичного джерела має бути обґрунтованим з точки зору: 1) *відповідності цілям і завданням дослідження* та 2) *необхідності пошуку за їх допомогою додаткових відомостей чи перспектив* вивчення процесу, явища чи окремої історичної події. Для цього на даному етапі бажано чітко з'ясувати, яка саме проблема має бути вирішена за допомогою усноісторичного джерела. Це може бути, по-перше, *реконструкція*, відтворення ситуації, середовища, історичного контексту або їх окремих елементів, вивчення динаміки формування й змін тих чи інших структур, інститутів і організацій на підставі оповідей про індивідуальний щоденний „рутинний” досвід і практику інформантів.

По-друге, залучення інтерв'ю-спогадів може бути спрямованим на вивчення як індивідуального, так і колективного *досвіду* „проживання” певних історичних подій на основі дослідження міжособистісних взаємозв'язків, індивідуальних життєвих прагнень та моделей їхньої реалізації в історичній перспективі.

Інші пізнавальні можливості пропонують інтерв'ю, спрямовані на вивчення *історичної пам'яті* як складного соціокультурного феномену, пов'язаного з осмисленням історичних подій та історичного досвіду (реального та/або уявного), і водночас як продукту маніпуляції масовою свідомістю з політичною метою. Тоді усні історії учасників безпосередніх історичних подій можуть залучатися до дослідження переплетінь репрезентацій особистого досвіду та його осмислення з системою символів, знаків, міфів і обмежень, що сформували колективне уявлення про подію, яка вивчається, та відображають певну спільність культурно-історичного досвіду в даному соціумі.

Не підлягає сумніву, що обґрунтуванню *відповідності й необхідності* повинно передувати детальне знайомство з писемними джерелами й літературою з теми дослідження, не в останню чергу тому, що саме в них можуть міститись якщо не імена безпосередніх учасників подій/процесів/явищ, то цінна імпліцитна інформація щодо їх подальшого пошуку.

2. Вибір та пошук оповідачів¹

Крім очевидної відповідності загальній концепції дослідження, вибір співрозмовників по інтерв'ю обумовлюється питаннями, які дослідник вирішує

¹ У попередній версії методичних рекомендацій було використано слово «респондент». На сьогоднішні усталені термінами для позначення авторів усних історій є «оповідач/ка», «співрозмовник/ця», «партнер/ка по інтерв'ю».

висвітлити/пояснити/проаналізувати за допомогою усноісторичних свідчень. Якщо таким питанням є відтворення чи реконструкція певної ситуації чи конкретної події, а також вивчення досвіду їх „переживання”, тоді вибір оповідачів диктується наявністю безпосередніх свідків цих явищ чи подій.

В найбільш узагальненому вигляді методів пошуку співрозмовників може бути три: *приватний, інституційний та архівно-документальний*. Найбільш розповсюдженим „приватним” шляхом пошуку оповідачів прийнято вважати метод так званого „снігового кому” – коли перші інформанти (або навіть сам дослідник) допомагають знайти інших з кола своїх друзів чи знайомих. Інституційний метод передбачає звернення дослідника до певного кола організацій, органів, об’єднань чи установ. Ними можуть бути: громадські й профспілкові організації, професійні об’єднання й товариства, фонди, газети, журнали, радіо й телебачення тощо. Архівно-документальний метод є доречним тоді, коли архівні документи з тематики дослідження містять певні відомості стосовно потенційних оповідачів як учасників подій, що висвітлюються в цих матеріалах.

Під час пошуку співрозмовників слід враховувати те, що завдяки зверненню до різного роду інституцій (набагато рідше – у „приватний” спосіб) дослідник може знайти так званих „*професійних свідків*” – людей, чії оповіді давно й заздалегідь є продуманими, структурованими й апробованими на різноманітних зустрічах, засіданнях й громадських заходах, на противагу „*пересічним свідкам*”, тобто тим, хто до моменту появи дослідника не мав можливості – чи бажання – відтворити й артикулювати свій досвід публічно. Крім того, досвід попередніх проектів примушує враховувати такий феномен, як великий вплив інституціональної комунікації на формування певної загальної схеми в оповіданнях „професійних свідків” однієї й тієї ж організації, наявність схожих і часом ідентичних тем, сюжетів і навіть конкретних ситуацій.

3. Вибір типу інтерв’ю

Вибір типу інтерв’ю чи їх комбінація також залежать як від мети й завдань дослідження, так і від проблем, що мають бути вирішеними шляхом залучення усноісторичних джерел. В залежності від кількості осіб, що інтерв’юються одночасно, вирізняють *одноосібне й групове* інтерв’ю, останнє, в свою чергу, може бути *дискусією фокус-групи* (focus group discussions) й *інтерв’ю спільноти* (community interview). За тематичною спрямованістю й інформаційним потенціалом інтерв’ю поділяються на *біографічні* (individual life story), *проблемні* (single-issue interview) та *генеалогічні* (family-tree interview).

Найбільш поширеними й інформаційно насиченими прийнято вважати: 1) біографічне інтерв’ю, яке також має назву „історії життя” чи „розповіді про життя”, і є орієнтованим на вивчення суб’єктивного, особистісного сприйняття минулого в межах цілісного біографічного досвіду, та 2) проблемне (*тематичне, сфокусоване*) інтерв’ю, спрямоване на вивчення „переживання” людиною окремої історичної події, ситуації чи явища. Варіантом біографічного інтерв’ю є лейтмотивне інтерв’ю, за допомогою якого в усно-історичному дослідженні вивчається вплив досвіду, набутого під час участі в тій чи іншій події, на подальшу біографію опитуваного.

В залежності від наявності стандартного для всіх оповідачів питальника, що містить конкретні (не наративні) запитання, і біографічні, і проблемні інтерв’ю бувають: 1) *структурованими* (якщо вони спрямовані лише на відповіді питальника), 2) *напівструктурованими* (якщо вони містять відкриту фазу вільного оповідання), 3) *неструктурованими* або *наративними* (вільна фаза охоплює все інтерв’ю в цілому, додаткові запитання дослідника є наративними, а не конкретними, й „прив’язаними” до нарації співрозмовника).

Генеалогічні інтерв’ю частіше за все використовуються в дослідженнях, присвячених історії родини чи вивченню певних довгострокових тенденцій, механізмів і

каналів трансляції історичної пам'яті тощо. Як правило, такому типу інтерв'ю передують біографічна нарація оповідача, під час якої виникає необхідність поширити її змістовний потенціал за рахунок переказу інформантом біографій членів своєї родини.

В історичних дослідженнях дискусії в фокус-групах чи більш численних спільнотах мають свою специфіку. Частіше за все вони використовуються перед проведенням біографічних інтерв'ю, включаючи генеалогічні, та проблемних інтерв'ю з метою попереднього знайомства як з потенційними оповідачами, так і з можливим колом питань, які виникнуть під час подальших „один-на-один” інтерв'ю. Думки, переживання, оцінки зібраних в групі людей, а також оперування ними незвичною для дослідника термінологією або часто повторюваний опис схожих ситуацій чи подій допоможуть дослідникові внести певні корективи до схеми проведення подальших інтерв'ю. В свою чергу, цілеспрямоване інтерв'ювання групи свідків може стати засобом вивчення проблем історичної пам'яті, наприклад – дискурсивних стратегій окремих колективів і спільнот, і в цьому зв'язку – процесу конструювання за їх допомогою індивідуального спогаду таким чином, що він згодом стає колективним.

Головною різницею між інтерв'юванням фокус-групи й спільноти (де кількість осіб може сягати 30) прийнято вважати направленість акценту взаємодії: в разі фокус-групової дискусії він робиться на спілкуванні членів групи проміж собою, дослідник в цьому випадку не є інтерв'юером, він виконує функції „модератора”, чия головна задача полягає в провокаційному підштовхуванні обміну думками завдяки дотриманню позиції „наївного слухача”, що має наслідком створення особливої довірливої й дружньої атмосфери. У разі інтерв'ю в великій спільноті акцент взаємодії переноситься на спілкування інтерв'юера й колективу в цілому, дослідник (а краще – два) ставить прямі запитання й стежить за тим, щоб право на відповідь отримав кожен із присутніх. Перевагами цих двох видів групового інтерв'ювання, крім зазначених вище можливостей збору попередньої інформації й дослідження питань, пов'язаних зі способами й схемами конструювання й відтворення колективних спогадів, є також можливість „повернути” ці спогади назад – певний усталений колектив (наприклад – члени громадського об'єднання) може вислухати й оцінити висновки дослідника.

4. Розробка схеми інтерв'ю

Після вирішення питання, яким має бути інтерв'ю та кого саме інтерв'юватиме дослідник, бажано продумати послідовну схему проведення бесіди. Частіше за все в усноісторичних дослідженнях використовується відкрите (наративне, неструктуроване) чи напіввідкрите (напівструктуроване) біографічне чи проблемне інтерв'ю.

Схема їх проведення є певною мірою схожою, й першим кроком, який слід передбачити під час її складання, стане *встановлення контакту з оповідачем*. Першу зустріч бажано присвятити розповіді про тематику й основні питання дослідження, ознайомленню з необхідними для підписання документами (про них див. розділ „Супровідна документація”), обов'язковому інформуванню партнера по інтерв'ю про те, де саме, чи за допомогою кого були знайдені його телефон чи адреса, поясненню того, що на практиці інтерв'ю триває достатньо довго (3-4 години), крім того, необхідно узгодити час і місце проведення інтерв'ю, які мають бути зручними в першу чергу для оповідача, тим самим надаючи йому час для підготовки. Такий перший контакт можна встановлювати як під час особистої зустрічі (у разі попереднього „пілотного” спілкування в групі – в ході самої бесіди), так і по телефону. Інформувати оповідача про цілі й завдання проекту на початку самого інтерв'ю (якщо першої зустрічі для попереднього знайомства не було) не є бажаним – за практикою проведених досліджень такий вступ „заморожує”, сковує людину, створює більш офіційну, ніж дружню й відкриту для довірливої розмови атмосферу. В такому випадку рекомендується залишити чистими декілька метрів (чи секунд) плівки й дописати інформацію про проект пізніше. Але це не

стосується повідомлення про дату й час проведення інтерв'ю, а також про імена й прізвища дослідника й оповідача – їх можна записати як на початку, так і наприкінці бесіди, після слів подяки.

Наступний крок в плануванні як біографічного, так і проблемного інтерв'ю слід присвятити формулюванню *першого запитання*. Очевидно, що в проблемних інтерв'ю перше запитання повинно будуватися навколо теми дослідження, але в термінах не суто наукових, а більш простих й зрозумілих інтерв'юваному. Взагалі, протягом всього інтерв'ю досліднику слід утримуватися від позиції „всезнаючого слухача”, експерта, арбітра, чи, того гірше, пропагандиста й провідника якихось ідей – політичних, національних, релігійних тощо – навпаки, треба намагатися якомога більше мінімізувати власну „присутність” і вплив на оповідача. Зрозуміло, що абсолютне „виключення” інтерв'юера з ситуації інтерв'ю неможливе, але слід робити все задля запобігання свідомої провокації чи акцентуації розмови. У разі біографічного інтерв'ю бажано не підказувати оповідачеві ніякої „об'єктивної” початкової точки оповідання, як то: „розкажіть, будь ласка, свою біографію з моменту народження”, „... з того моменту, як себе пам'ятаєте” і т. ін. Навіть слово „біографія” бажано замінити на „історію Вашого життя”, й наголосити на її унікальності й важливості для слухача.

У разі неструктурованого відкритого наративного інтерв'ю заздалегідь сформульовані питання відсутні (про наративні питання див. розділ „Ситуація інтерв'ю”). Якщо заплановані до проведення інтерв'ю є напівструктурованими, то після формулювання першого запитання слід перейти до *складання питальника* – детально-тематичного у разі проблемного й тематично-хронологічного у разі біографічного інтерв'ю.

Загальні рекомендації щодо складання питальника такі. У разі біографічного інтерв'ю всі заплановані питання бажано звести до певних тематичних блоків, які потім розташувати за хронологічним принципом. Запитання, що повинне „ввести” оповідача до певної теми, бажано робити відкритим, тобто таким, можливі варіанти відповіді на який не містяться в самому його формулюванні („Розкажіть, будь ласка, про Ваше навчання в школі...”). Наступні питання в межах кожного тематичного блоку можуть бути спрямованими як на отримання конкретної відповіді („В якому році Ви закінчили школу”), так і на стимулювання подальших асоціацій чи згадок про певну ситуацію, подію, відрізок життя („Розкажіть, будь ласка, про Ваших шкільних друзів та вчителів”).

У разі проблемного інтерв'ю структура питальника обумовлена межами бажаного „заглиблення” в тему, тобто ступенем її деталізації, а також наявністю суміжних чи паралельних сюжетів вивчення. В цьому випадку дотримання хронологічної послідовності підтем не є обов'язковим. Очевидно, що всі питання навіть імпліцитно не повинні вміщувати декларацій певних ідей, настанов чи уподобань дослідника.

5. Технічна підготовка до інтерв'ю

Вибір техніки, за допомогою якої фіксується (записується) інтерв'ю, частіше за все залежить від самого дослідника, рідше – від організації, що є ініціатором проекту. Сучасний асортимент аудіо- й відеотехніки є настільки багатий, що її опис і рекомендації стосовно використання тієї чи іншої марки потребує спеціальних технічних знань і окремої публікації.

Очевидною є перевірка перед кожним інтерв'ю технічного стану апаратури й мікрофонів, наявності додаткового комплексу батарейок. Під час безпосереднього запису бажано працювати з двома мікрофонами – як для оповідача, так і для дослідника, а також стежити за якістю запису.

6. „Ситуація інтерв'ю”

Відкрите наративне біографічне чи проблемне інтерв'ю. Такий тип інтерв'ю включає в себе дві фази: 1) основну біографічну оповідь співрозмовника та 2) наративні запитання, орієнтовані на уточнення, прояснення й деталізацію обставин, ситуацій, діючих осіб та їх характеристик, що пролунали під час основної фази інтерв'ю. Перша частина відкритого інтерв'ю передбачає бездіалогову комунікацію, тобто є розповіддю виключно оповідача, яку не можна переривати ніякими, навіть стимулюючими запитаннями. Зусилля дослідника по підтримці й розвитку нарації оповідача на даному етапі повинні обмежуватися в першу чергу мімікою, жестами й невербальними знаками, а також заохочувальними, але нейтральними словами чи дуже коротенькими реченнями: „розумію”, „так-так, звичайно”, „дійсно”, „насправді” (але не „який жах!”, „як це могло трапитися!”, „що Ви говорите!” й т. ін.). Стримана прихильність до співрозмовника й сприйнятливий невтручання в його розповідь повинні стати головними принципами роботи дослідника на цьому етапі інтерв'ю. Під час відкритої фази бажано робити записи в блокноті, чи якимось іншим фіксувати ті моменти в оповіданні свідка, які по завершенні цієї фази стануть основою наративних запитань інтерв'юера. Ці записи також будуть дуже корисними під час написання протоколу інтерв'ю (див. наступний розділ).

В усноісторичних, так само, як і в інших соціо-гуманітарних дослідженнях, спрямованих на отримання „усних” джерел, *наративними* прийнято вважати такі запитання дослідника, які „прив'язані” до нарації оповідача й є відкритими. Ці питання слід ставити тільки після того, як співрозмовник закінчив свою основну біографічну чи тематичну оповідь та позначив її завершення в кожному випадку іншими, але по суті своїй схожими словами („наразі це все”, „от таке було моє життя”, чи навіть „ну, що ще Вам розповісти?”). Звичайно, навичка до фіксування тих моментів розповіді, що потребують подальшого уточнення, й підготовка на їх основі наративних запитань паралельно з „інтенсивним слуханням” оповідача приходить із практикою. Але в будь-якому випадку бажано не робити великої, на кілька днів перерви між основною й „уточнюючою” фазами інтерв'ю, а одразу переходити до постановки наративних запитань, які кожного разу бажано починати словами, що „повертають” оповідача назад в розказану їм історію: „Ви говорили про...”, „Ви пригадували ...”, „Ви називали...” і т. п. Самі наративні запитання можуть бути такими.

1) Питання-уточнення: „Ви говорили про те, що... будь ласка, поясніть, що Ви мали на увазі”.

2) Питання-розширення, часове та ситуаційне: „Ви пригадували..., будь ласка, розкажіть, що цьому передувало”, чи „Ви пригадували..., будь ласка, розкажіть, чим все закінчилося”.

3) Питання-персоналізація: „Ви розповідали про..., пригадайте, будь ласка, хто ще...”.

4) Питання-деталізація: „Ви називали..., будь ласка, розкажіть про це детальніше”.

5) „Сценарне” питання: „Давайте ще раз повернемося до ситуації, коли... Розкажіть, будь ласка, що ще Ви пам'ятаєте? Що й хто Вас оточував? Що Ви бачили, що чули?...”

Якщо дослідник проводив відкрите біографічне чи проблемне інтерв'ю, то після наративних питань і відповідей на них слід дуже коректно, обережно й ввічливо закінчити бесіду. По-перше, треба обов'язково подякувати оповідачеві і, що є дуже важливим, надати йому можливість *самоу задати питання* дослідникові. По-друге, якщо на початку інтерв'ю не було вирішено питання авторських прав, слід ознайомити оповідача з умовами зберігання й використання інтерв'ю та підписати необхідні документи (див. наступний розділ). По-третє, навряд чи варто відмовлятися від запрошення „на чай” чи вечерю, особливо тоді, якщо ситуація підказує, що співрозмовник заздалегідь готувався до такого закінчення зустрічі.

В разі *напівструктурованого інтерв'ю* дослідник сам має вирішити, чи одразу переходити до третьої фази запитань із складеного заздалегідь питальника, чи зробити паузу й домовитися про наступну зустріч з оповідачем. Тут треба орієнтуватися на такі об'єктивні речі, як втома чи, навпаки, триваючий інтерес співрозмовника, його самопочуття й настрої. При проведенні третьої фази інтерв'ю суворе дотримання послідовності складеного питальника не є обов'язковим, досліднику бажано йти за логікою й хронологією розповіді свідка. Очевидним є не наполягання на тих питаннях, відповіді на які є неприємними для людини, бо навряд чи варто експлуатувати важкий чи болісний спомин заради будь-якої наукової, навчально-педагогічної чи комемораційної мети.

7. Супровідна документація

До складу рекомендованої супровідної документації входять:

- 1)паспортний лист до інтерв'ю,
- 2)протокол інтерв'ю,
- 3)коротка біографія респондента (бажано),
- 4)підписаний респондентом договір на проведення, зберігання й подальше використання інтерв'ю.

Паспортний лист (картка обліку) є стандартизованим документом, в якому міститься коротка інформація про оповідача, дослідника, місце й час проведення інтерв'ю, відомості про техніку, що використовувалася під час інтерв'ю, а також тип зберігання тексту інтерв'ю – відкритий, частковий, закритий чи анонімний. Типи зберігання й доступу (тут мова йде про доступ до аудіо- чи відеозапису інтерв'ю) слід роз'яснити оповідачу додатково. Так, частковий тип доступу до інформації передбачає обмеження за сферою її використання: дослідження, викладання, друкування, тиражування тощо. Закритий тип обмежує доступ за категорією користувача (наприклад, доступ є закритим для користувачів молодше 18 років) чи строку зберігання (наприклад, доступ є закритим упродовж 10 років). Анонімний тип доступу передбачає відсутність певних даних про оповідача. Типову форму паспортного листа до інтерв'ю див. в Додатку 1.

Протокол інтерв'ю є більш неформальним, суб'єктивним, деякою мірою художнім текстом, у якому дослідник фіксує не тільки „суху” інформацію про пошук, знайомство з інтерв'ююваним і „ситуацію інтерв'ю”, але, перш за все, свої враження від загальної атмосфери співбесіди, власні почуття й переживання, що виникли під час слухання усної історії співрозмовника, а також описання міста, де проводилось інтерв'ю, запланованих (наприклад, розгляд фотоальбому) і незапланованих ситуацій (наприклад, неочікуваний дзвінок по телефону чи візит), що виникали під час його запису.

Коротка біографія оповідача. Складається переважно під час заповнення паспортного листа до інтерв'ю наприкінці бесіди, містить більш детальну інформацію про „життєвий шлях” опитуваного ніж та, що фіксується в стандартній формі облікової картки, є доречною при проведенні як біографічних, так і проблемних інтерв'ю.

Договір на проведення, зберігання й подальше використання інтерв'ю. В першу чергу цей документ повинен містити слова щирої подяки оповідачу за його згоду взяти участь в інтерв'юванні та передати досліднику чи організації-виконавцю проекту права на використання інтерв'ю й інформації, яку воно вміщує. Далі, в договорі повинні бути зафіксовані адреса архіву, де зберігатиметься інтерв'ю, „режим доступу”, тобто обмеження щодо його використання (якщо вони є), а також контактна інформація дослідника, який проводив інтерв'ю, для можливого подальшого звернення до нього.

Не підлягає сумніву, що не тільки аудіо-/відеозаписи, а й тексти, які дослідник отримав у результаті подальшої розшифровки інтерв'ю, є конфіденційними й не можуть бути опубліковані чи використані іншим шляхом без дозволу оповідача. Для запобігання можливих непорозумінь навколо авторських прав на тексти інтерв'ю, особливо у разі

їхньої запланованої подальшої публікації чи цитування, бажано додатково ознайомити оповідача з транскрибованим текстом інтерв'ю й отримати ще один документ – дозвіл на всебічне чи часткове використання тексту інтерв'ю. Варіанти цих документів див. у Додатку 2.

8. Транскрипт інтерв'ю

Головним усноісторичним документом, що підлягатиме подальшому аналізу, є текст, тобто *транскрипт* інтерв'ю – письмова форма дослівної передачі мовної інформації, отриманої під час польового дослідження, що містить дослівні висловлювання оповідача, а також реєстрацію інтонаційних особливостей та емоційних реакцій на інтерв'ю. Звичайно, презентація автобіографічної чи будь-якої іншої нарації у вигляді історії, що артикулює, “звучить”, де задіяні паузи, інтонація, міміка, жести оповідача, семантично значно багатша, ніж написаний текст, і це є найважливішою особливістю усноісторичного свідчення і пов'язаних з нею труднощів інтерпретації. Процес переведення Звуку в Знак при транскрибуванні аудіозапису інтерв'ю наштовхується на проблеми, які часом складно вирішити, – як передати в тексті інтонаційну варіативність оповідання, зміну швидкості й ритму мови, голосову модуляцію й особливу музичність усної мови, змістові акценти й маркери значень.

Графічні й літерні символи, що використовуватиме дослідник при транскрипті інтерв'ю, обираються як з урахуванням існуючих нотаційних систем, так і в рамках власних уподобань науковця. В такому випадку до того, як перейти до процесу безпосереднього транскрибування, бажано обов'язково визначитися, які саме інтонації та емоції, і що ще окрім них необхідно зафіксувати саме в цьому текстовому протоколі, виходячи з цілей і завдань дослідження, що здійснюватиметься із залученням даного транскрипту. Наприклад, дослідник може орієнтуватися на збереження всіх особливостей мови оповідача, залишення недовомовлених слів і фраз у первісному вигляді, фіксацію пауз й деяких комунікативних компонентів („сміється”, „посміхається” та ін.).

Після транскрибування інтерв'ю для остаточного оформлення необхідної супровідної документації треба виділити в тексті основні теми, яких торкався в своїй оповіді партнер по інтерв'ю, і занести їх в паспортний лист інтерв'ю з зазначенням сторінок в тексті й хвилин в запису, де вони артикулюються.

З упорядкуванням усієї необхідної документації та оформленням транскрипту роботу з *організації* усно-історичного дослідження можна вважати закінченою. Наступним кроком має стати *аналіз* усно-історичного джерела, методичні рекомендації щодо якого виходять за рамки даної публікації.

Додаток 1

Приклад паспортного листа до інтерв'ю

Дата й місце проведення інтерв'ю

Оповідач:

ПІБ (псевдонім)

Дата й місце народження

Адреса й телефон

Доступ до інформації (відкритий, частковий, закритий, анонімний)

Походження, склад родини, виховання

Рівень і характер освіти

Професія, перелік посад

Інтерв'юер:

ПІБ

Адреса й телефон

Інтерв'ю

Загальна кількість годин запису

Вид і марка диктофону

Основний зміст інтерв'ю (перелік тем і сюжетів із зазначенням хвилин запису)

Місце проведення інтерв'ю, його опис, інтер'єр

Ставлення оповідача до питань, його готовність дати інтерв'ю

Кількість зустрічей з оповідачем

Примітки й коментарі

Додаток 2

Приклад договору на проведення інтерв'ю й зберігання його фонозапису

назва організації

м. Харків

„__” ____ 200__ р.

1. Висловлюючи щиру подяку, *назва організації* прийняла від:

ПІБ: _____

Адреса: _____

Телефон: _____

фонозапис інтерв'ю, записаного в рамках проекту „_____”

2. Я підтверджую, що передав(ла) фонозапис свого інтерв'ю *назва організації* для збереження й використання в навчальних і академічних цілях. Я передаю *назва організації* усі права на використання фонозапису мого інтерв'ю за винятком наступних обмежень по використанню (якщо вони є) _____

3. Мені відомо про те, що фонозапис мого інтерв'ю зберігатиметься в *назва організації* для академічного використання іншими дослідниками.

4. Мені відомо про те, що при наявності питань стосовно дослідницького проекту „_____” я можу вступити в контакт із дослідником _____ *назва організації* за адресою: _____

Інтерв'юер

Оповідач

Приклад угоди на зберігання й використання транскрибованої копії інтерв'ю

1. Я, _____, ознайомившись з транскрибованою копією свого інтерв'ю, не заперечую проти використання в навчальних і академічних цілях як самого тексту, так і інформації, яку він містить, за винятком наступних обмежень (якщо вони є): _____

2. Мені відомо про те, що транскрибована копія мого інтерв'ю зберігатиметься в *назва організації* для академічного використання іншими дослідниками.

Підпис

Дата